



Aalto University
School of Science

AKO-E3410 Organisaatioteoria (5 op)

Luento 7:

Organisaatio ja fyysinen rakenne

Jouni Virtaharju, 30.10.2019

KOTITEHTÄVÄ

Lue

1. Hatchin kirjan sivut 239-279 (luku Physical structure) ja
2. Artikkelin Guillen, M.F. (1997) Scientific Management's Lost Aesthetic: Architecture, Organization, and the Taylorized Beauty of the Mechanical. *Administrative Science Quarterly*. 42: 682-715.

Kirjoita max 1 sivun mittainen teksti, jossa vastaat seuraaviin kysymyksiin:

1. Miksi fyysisen rakenteen tarkastelu on ollut marginaalista organisaatioteoriassa?
2. Miten modernistisen ja symbolisen tutkimuksen tulkinta ja kiinnostuksen kohteet suhteessa fyysiseen ympäristöön poikkeavat toisistaan?
3. Guillen artikkelissaan esittää, että tieteellinen liikkeenjohto vaikutti merkittävämmiin modernistisen arkkitehtuurin ja estetiikan kehitykseen Saksassa, Italiassa ja Neuvostoliitossa verrattuna Englantiin tai Yhdysvaltoihin. Mille kirjasta tutulle organisaatioteorialle kirjoittaja perustaa argumenttinsa?
4. Guillenin artikkeli on esimerkki historiallisesta analyysistä. Mitä arvoa historiallisilla analyyseilla on mielestäsi organisaatiotutkimukselle? Voiko historiallisia analyyseja hyödyntää johtamisessa, miten?

Vastaukset printtinä seuraavalle luennolle tai sähköpostitse osoitteeseen jouni.virtaharju@aalto.fi seuraavaan luentoan mennessä.

”Jos ihminen painaa leimansa tilaan, niin epäilemättä tilakin painaa leimansa ihmiseen.”

Kirjailija Bo Carpelan
Arkkitehti-lehti 5/1981





Postmodernni arkkitehtuuri













***Toimitilalla on merkittävä
symboliarvo:***

Tila vs. Paikka



FYYSINEN RAKENNE: MAANTIETEELLINEN TASO

- esim. Porter (1990) Cluster theory: "geographic concentration of interconnected companies and institutions in a particular field critical masses-in one place-of unusual competitive success in particular fields."
 - fyysisen läheisyyden nähty edistävän kommunikaatiota, yhteistyötä, innovatiivisuutta ja keskinäistä luottamusta.
 - esim. Piilaakso, Pohjois-Italia, Oulu, Espoo,
 - Operaatiotutkimuksessa, mm. logistiikassa asiaa käsitelty paljon, organisaatiotutkimuksessa varsin vähän. Lisäksi talousmaantieteen tutkimusalue
 - Uudet organisaatiotutkimuksen teemat, kuten hajautunut työ ja yritysten välinen verkostoituminen, huomioivat tämän teeman aikaisempaa paremmin
-

FYYSINEN RAKENNE: RAKENNUSTASO

- modernistinen toimisto-layout -suunnittelu: tavoitteena kommunikation, innovatiivisuuden tehostaminen
- “Choices in communication may follow a principle of least effort” (Sundstrom)
- Avokonttorin (Burolandschaft) kommunikaatiomyytti
 - Lisääkö avokonttoriympäristö vuorovaikutusta ja millaista?
- Symbolinen ehdollistuminen, esim. käyttäytyminen kirkossa vs. käyttäytyminen pubissa
- symbolismi: julkinen vs. yksityinen, sakraali vs. profaani tila yhteisössä (Bourdieu); “esiintymislavat” ja “takahuoneet” (Goffmann)
- Postmodernismi: Foucault: Jeremy Benthamin Panoptikon – täydellinen vankilan, yliopiston, muun instituution rakenne

TOIMISTOJEN HISTORIA: "TOIMISTOTEHDAS"



TOIMISTOJEN HISTORIA: ”KESKIÖSSÄ YKSINÄINEN PUURTAJA”

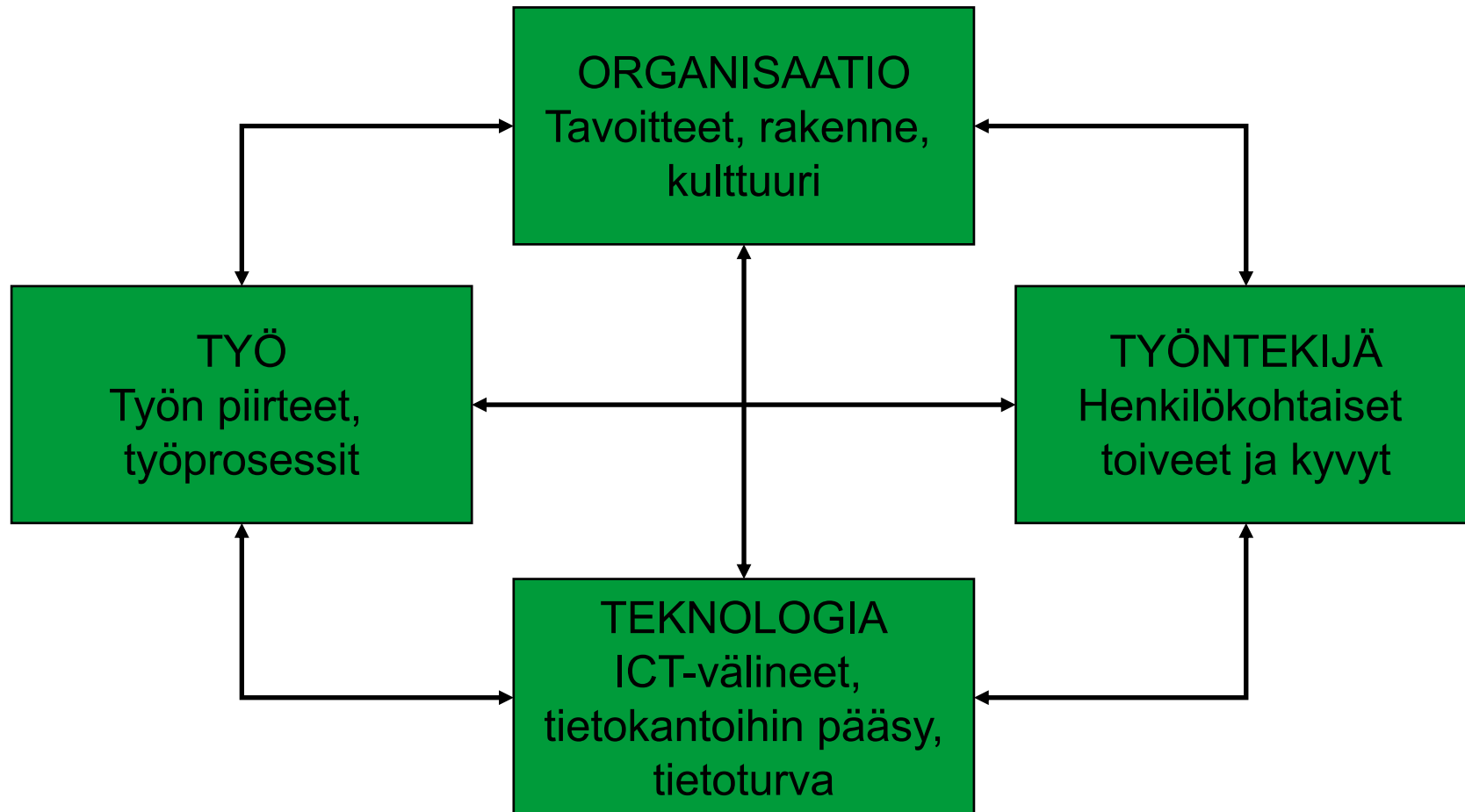


TOIMISTOJEN HISTORIA: ”MONITILATOIMISTO”





TOIMITILAMUUTOSTEN SUUNNITTELUSSA HUOMIOITAVAT TEKIJÄT



TYÖN TUOTTAVUUTEEN VAIKUTTAVAT TOIMISTOYMPÄRISTÖN PIIRTEET (Haynes, 2008)

Luokka	Piirteet
Viihtyisyys	Ilmanvaihto, lämmitys, luonnonvalo, keinovalo, sisustustyyli, siisteys, yleinen viihtyisyys, fyysinen turvallisuus
Toimiston layout	Epäviralliset kohtaamispaikat, viralliset kokoustilat, hiljaisen työskentelyn tilat, yksityisyys, henkilökohtaiset säilytystilat, yhteiset säilytystilat, työpiste
Vuorovaikutus	Työhön liittyvä vuorovaikutus, työhön liittymätön vuorovaikutus, luova fyysinen ympäristö, yleinen ilmapiiri, asema suhteessa kollegoihin, asema suhteessa välineisiin, yleinen toimiston ilme, virkistäytymismahdollisuudet
Häiriötekijät	Keskeytykset, ahtaus, melu

TYÖPISTEEN OSAT

tuoli
kirjoituspöytä
neuvottelu-
pöytä
arkistointikaappi
kirjahylly
huonekasvi
sähköpistoke
seinä
väliseinä
yleisvalo
kohdevalo
puhelin
tietokone
näyttö
verkkoyhteys
valkotaulu
dataprojektori
printteri
kopiokone

TYÖPISTE

FYYSINEN
L-muotoinen pöytä
& tuoli
pieni neuvottelutila
suuri neuvottelutila
sohva
puhelinkoppi
istuin

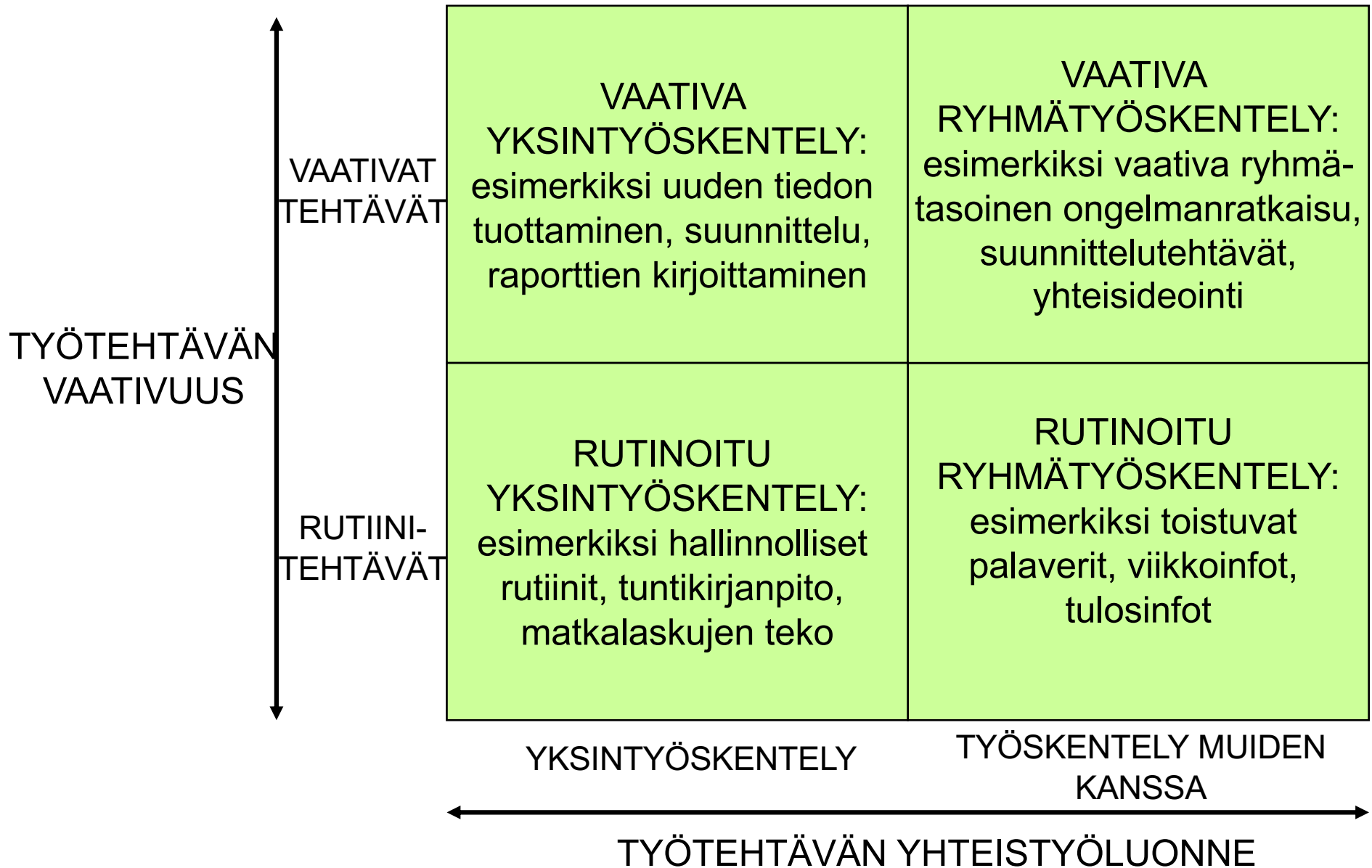
VIRTUAALINEN
videokonferenssi
pikaviestintä
Chat room
E-valkotaulu
sähköposti
virtuaalimaailma/
avatar
tekstiviesti
puheposti

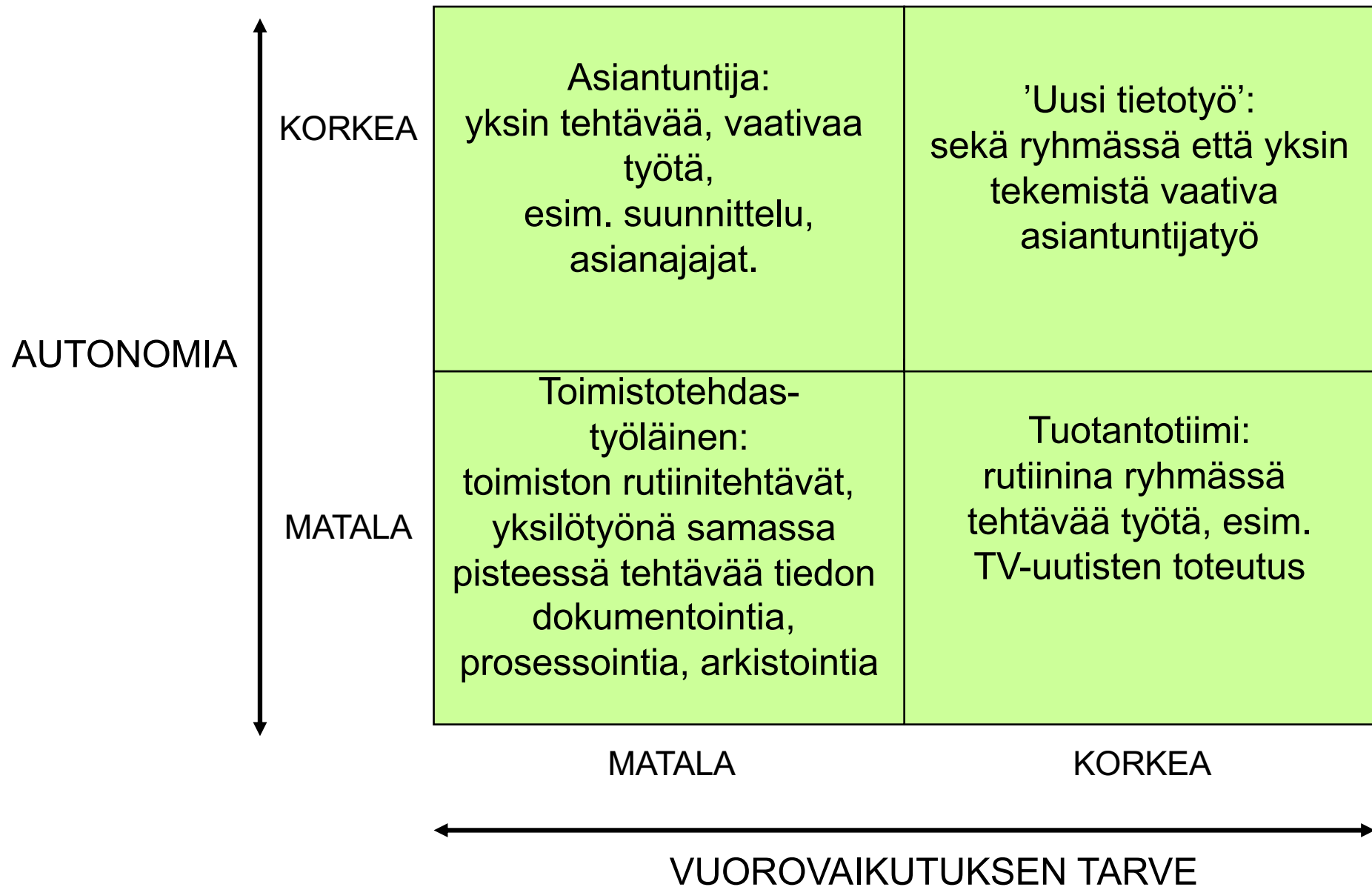
TYÖTILA

TIIMI/PROJEKTITILA
BUSINESS LOUNGE
KLUBI
KAHVILA
KOKOUSHUONE
KOKOUSALUE
YKSITTÄINEN
TOIMISTO

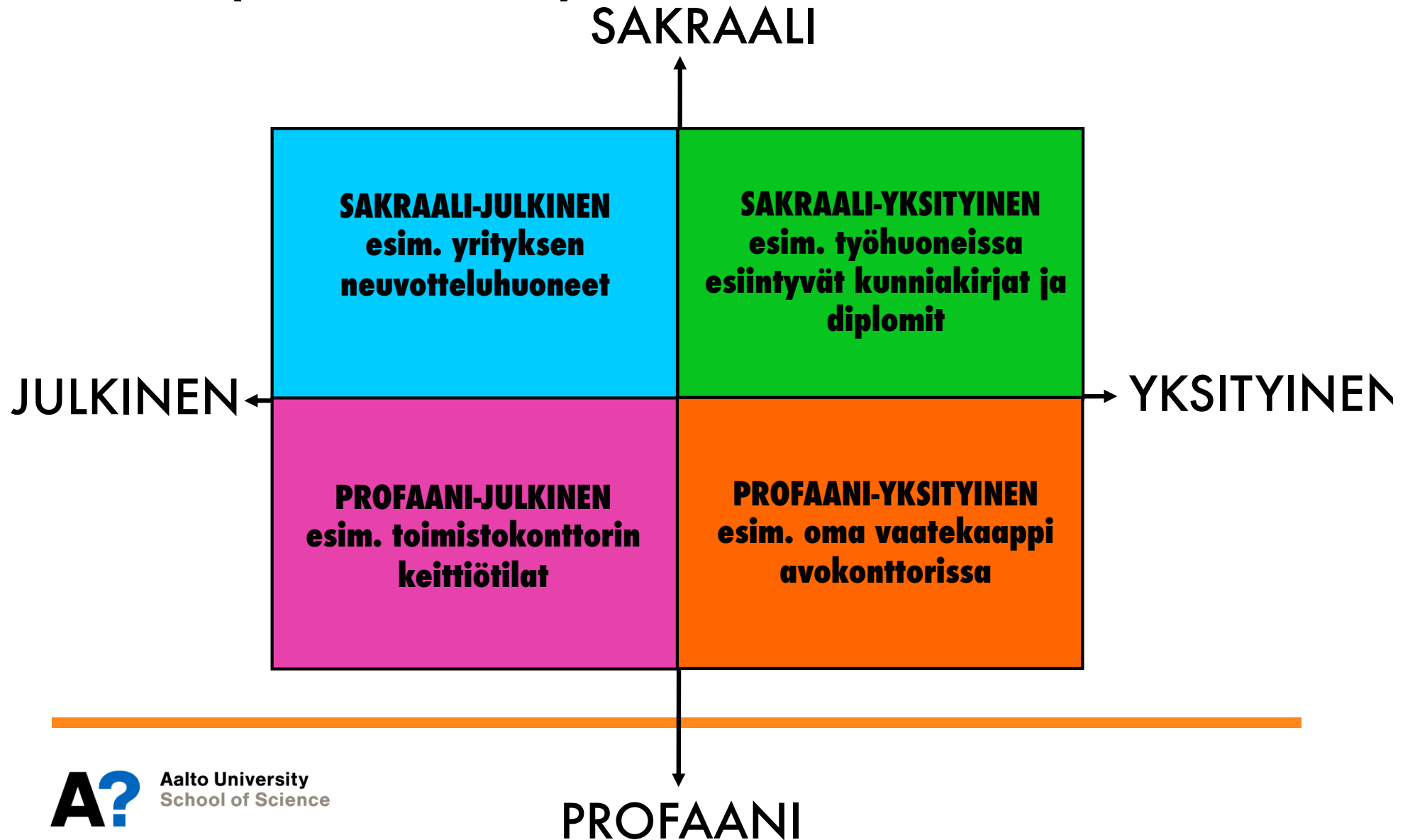
TYÖYMPÄRISTÖ

TOIMISTO
TOIMISTOHOTELLI
BUSINESS PARK
LENTOKENTTÄ
RAUTATIEASEMA
KAUPUNKI
PUISTO
LIIKENNEVÄLINE
KOTI





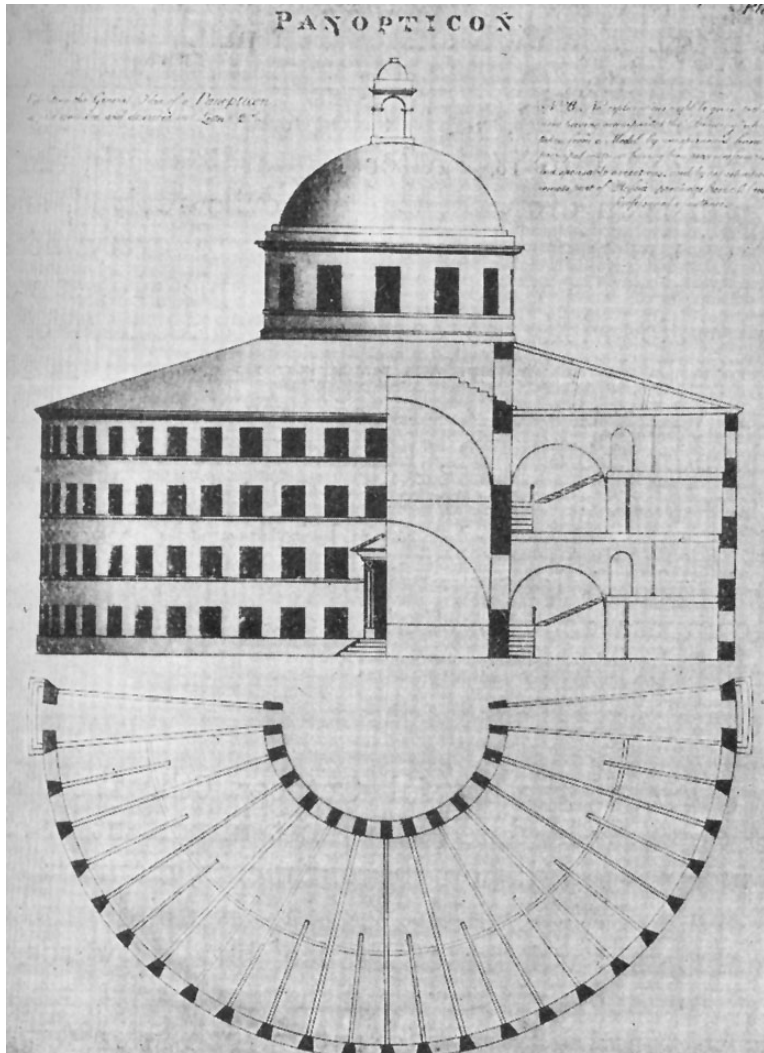
TILAKÄYTÖN DIMENSIOT (Bourdieu)



toimisto



panoptikon







tuotantolinja

FYYSINEN RAKENNE: DESIGN- JA TYYLITASO

- Tila identiteettien muovaajana, manifestaationa
- symbolistinen tulkinta - fyysinen tila kulttuurin ilmentymänä, artifaktina
- työpisteen personointi; oma reviiiri
- postmoderni tulkinta - fyysisen tilan merkityksen korostaminen; kontrolli, vallankäyttö 'sisäänkirjattu' tilakonfiguraatioon

- Organisaatioestetiikka on olennaisessa asemassa yksilön elämismailmassa
- Esteettinen työ (aesthetic labour) teoreettisena käsitteenä jatkaa ja täydentää tunnetyön (emotional labour) ja kehollistuneen työn (embodied labour) käsitteiden tarjoamaa ymmärrystä jälkiteollisen yhteiskunnan työmarkkinoiden piirteistä





NESTE OY
KONKALIA

Esteettinen työympäristö



Estetisoitu työ – Aesthetic Labour:
Organisaation jäseniä muokataan esteettisesti vastaamaan organisaation haluamaa kuvaa itsestään



1. Muodostetaan ryhmiä: modernistit, symbolistit ja postmodernistit
2. Kunkin ryhmän tehtävä miettiä ja ideoida tutkimus, joka tarkastelisi 'Clean Desk Policy (puhdas toimistopöytä)' –käytäntöä, omasta näkökulmastaan.
3. Miettikää seuraavia osasia:
 - Mikä olisi tutkimuksen tavoite /tutkimuskysymykset?
 - Millaista tutkimusaineistoa keräisitte?



Our New Clean Desk of The Month Nominee



BEFORE



AFTER

Reiner Edwin

Let's follow their effort,
or even make our desk cleaner than them.



Our Knowledge is your Property

HARJOITUS

SEURAAVAKSI LUENNOKSI

Lue Hatchin kirjan luku "Power in and around organizations" (sivut 283-330) sekä Barker, J. R. (1993). Tightening the iron cage: concertive control in self-managing teams. *Administrative Science Quarterly*, 38, 408-437. ja vastaa seuraaviin kysymyksiin.

1. Miksi kontrolli on organisaatioteoreettisesti tärkeä käsite? (Hatch)
2. Miksi symbolis-tulkinnallinen koulukunta vaikenee konflikteihin ja politiikkaan liittyvissä kysymyksissä? (Hatch)
3. Barker kertoo miten perinteisen byrokraattinen organisaatio muuttui itseohjautuvaksi. Lopullinen toimintamalli johon päädyttiin, muistutti kuitenkin osittain lähtökohtaa, jota lähdettiin muuttamaan. Mikä muuttui prosessissa? Miten uudet kontrollimekanismit erosivat vanhoista? Missä valta sijaitsee uudessa toimintamallissa?
4. Mitä organisaatiotutkimuksen paradigmaa Barkerin tutkimus edustaa? Perustele.

Vastaukset printtinä seuraavalle luennolle tai sähköpostitse osoitteeseen jouni.virtaharju@aalto.fi seuraavaan luentoan mennessä.